

Sygn. akt III AUa 727/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Teresa Czekaj (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Marcjanna Górską
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2012 r. w Lublinie

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji wnioskodawcy M. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 8 maja 2012 r. sygn. akt VIII U 1875/12

**zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala,
że M. W. nie ma obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lipca 2001
do sierpnia 2001 roku.**

III AUa 727/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 lutego 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że na koncie płatnika M. W. figuruje zadłużenie w ogólnej kwocie 137,94 zł (+ odsetki w wys. 210,00 zł.) z tytułu zaległych składek na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od lipca do sierpnia 2001 r.

W odwołaniu od tej decyzji M. W. wniósł o jej uchylenie i umorzenie postępowania lub przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Wnioskodawca podniósł, że postępowanie wyjaśniające w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne płatnika zakończyło się wydaniem decyzji w dniu 12 września 2011 r. w kwocie 80,88 zł.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie powtarzając argumenty podniesione w uzasadnieniu skarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy ustosunkował się do zarzutu przedawnienia twierdząc, że pierwszą czynnością wobec wnioskodawcy powodującą zawieszenie biegu terminu przedawnienia było doręczenie w dniu 13 czerwca 2011 r. zawiadomienia o wszczęciu postępowania z dnia, 6 czerwca 2011.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej:

Wnioskodawca M. W. posiadał uprawnienia do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej pod numerem (...) w okresie od 9 sierpnia 1989 r. do 1 września 2009 r.

Skarżący w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej od dnia 1 stycznia 1999 r. był zobowiązany do dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego oraz do naliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 1 stycznia 1999 r. do 14 sierpnia 2001 r. oraz od 1 września 2001 r. do 26 Września 2001 r.

Z uwagi na fakt, że wnioskodawca do dnia 20 kwietnia 2010 r. nie zgłosił za powyższy okres dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych ZUS wniósł o wydanie decyzji stwierdzającej obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego.

Zawiadomienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego z dnia 29 grudnia 2009 r. zostało wnioskodawcy skutecznie doręczone. Na tym etapie wnioskodawca nie zgłosił uwag. Po wzajemnej wymianie kolejnych pism skarżący uzupełnił materiał dowodowy potwierdzając, iż zgłosił obowiązek podatkowy w formie karty podatkowej. Zgłaszał przerwy w prowadzeniu działalności nie obejmujące jednak okresu spornego. W dniu 1 sierpnia 2011 r. wnioskodawca został skutecznie zawiadomiony o zakończeniu postępowania dowodowego.

W dniu 12 września 2011 r. organ rentowy wydał decyzję określającą zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc wrzesień 2001 r.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w związku z wejściem w życie z dniem 27 września 2001 r. znowelizowanych przepisów ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U.nr 28, poz. 153 ze zm.) od dnia 27 września 2001 r. składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana od przychodów z działalności gospodarczej uzyskiwanych przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, jeżeli ma ustalone prawo do emerytury lub renty i pobiera świadczenie emerytalne lub rentowe w miesięcznej wysokości nie przekraczającej kwoty minimalnego wynagrodzenia oraz opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Sąd Okręgowy wskazał też, że w dniu 20 lipca 2011 r. w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, (art. 24 ust. 5 b) rozszerzony został katalog przypadków powodujących zawieszenie biegu terminu przedawnienia należności z tytułu składek, a mianowicie bieg terminu przedawnienia zawiesza wydanie przez ZUS decyzji min. ustalającej obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia. Bieg terminu przedawnienia należności z tytułu składek ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Przy wszczęciu postępowania z urzędu za datę wszczęcia postępowania przyjmuje się pierwszą czynność wobec strony. Wobec wnioskodawcy taka czynność w postaci doręczenia za potwierdzeniem odbioru zawiadomienia o wszczęciu postępowania z dnia 6 czerwca 2011 r. za okres od maja 2001 r. do września 2001 r. miała miejsce w dniu 13 czerwca 2011 r., a więc sporne składki nie uległy przedawnieniu.

Sąd Okręgowy wskazał, że płatnik składek jest zobowiązany do prawidłowego rozliczania i opłacania należnych składek oraz składania wymaganych dokumentów bez uprzedniego wezwania ze strony Zakładu.

Na podstawie z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 24 ust. 2 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), do zakresu działania Zakładu należy wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia

i dodatkowa opłata, nieopłacone w terminie podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.

Zgodnie zaś z treścią art. 23 ust. 1 tej ustawy, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, ze zm.). Stosownie do treści art. 24 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, zwane dalej "należnościami z tytułu składek", nieopłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.

Sąd Okręgowy przyjął, że w przedmiotowej sprawie kwestią niesporną było, iż skarżący w okresie objętym zaskarżoną decyzją prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą i z tego tytułu był obowiązany do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż to na płatniku składek ciąży obowiązek zapłaty składki we właściwej wysokości i w stosownym terminie. Zgodnie bowiem z treścią art. 46 ust. 1 cytowanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek jest obowiązany samodzielnie, według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Przepis art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową i imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy stwierdził, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji ustalenie przez organ rentowy wysokości należności z tytułu nieopłaconych przez płatnika składek było prawidłowe i nie zachodziły podstawy do zmiany tej decyzji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł M. W. zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów poprzez wydanie ponownej decyzji w sprawie, która zakończona prawomocną decyzją, naruszenie przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia; wadliwe sporządzenie uzasadnienia, w którym Sąd pierwszej instancji nie odniósł się do zarzutu prawomocnego wydania decyzji w postępowaniu zakończonym prawomocną decyzją.

Podnosząc powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji i umorzenie postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów za drugą instancję, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, chociaż nie wszystkie podnoszone w niej zarzuty są trafne.

Za trafny należy uznać zarzut przedawnienia.

W sprawie będącej przedmiotem niniejszego postępowania, do rozstrzygnięcia w przedmiocie przedawnienia zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne, zastosowanie ma ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych i tylko przepisy tej ustawy regulują kwestię przedawnienia.

Zgodnie z art. 24 ust 1 pkt 4 ustawy systemowej, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie dziesięciu lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne z zastrzeżeniem ust 5-5d.

Zgodnie z art. 24 ust 1 pkt 5b ustawy o s.u.s. w brzmieniu nadanym od 1 lipca 2004 roku bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. I właśnie wykładnia terminu „czynność do wyegzekwowania należności” – stanowi przedmiot sporu w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego treść powyższego przepisu nie pozostawia wątpliwości, że chodzi o czynność w ramach wszczętego postępowania egzekucyjnego, na co wskazuje dodany do treści przepisu zwrot, z którego wynika, że bieg terminu przedawnienia trwa aż do zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Dlatego też wysłanie dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne nie mieści się w pojęciu pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, gdyż jest to czynność wydana przed podjęciem jakichkolwiek czynności w ramach postępowania egzekucyjnego.

Okres przedawnienia, o którym mowa w art. 24 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych biegnie więc od dnia wymagalności należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne do dnia wydania decyzji zobowiązującej do zapłaty tej należności.

Sprawa dotyczy nieopłaconych przez wnioskodawcę składek na ubezpieczenie zdrowotne za lipiec i sierpień 2001 roku.

Obowiązująca w tym okresie ustawa z dnia 6 lutego 1997 roku o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 ze zm.) w art. 26 ust 1 określała zasady, tryb i termin przekazywania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W odniesieniu do osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu stosuje się w tym zakresie ustawę o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art. 47 ustawy systemowej określa, że osoby fizyczne opłacające składkę wyłącznie za siebie mają opłacić składki za dany miesiąc do 10 dnia następnego miesiąca. Tak więc wnioskodawca składkę za lipiec 2001 roku winien opłacić do 10 sierpnia 2001 roku, a za sierpień 2001 roku do 10 września 2001 roku.

Dziesięcioletni okres przedawnienia upłynął więc odpowiednio 11 sierpnia 2011 roku i 11 września 2011 roku.

Decyzję określającą zadłużenie z tytułu składek organ rentowy wydał 13 lutego 2012 roku, a więc po upływie w/w terminów.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisów (nie wskazano jakich) poprzez wydanie zaskarżonej decyzji pomimo zakończenia sprawy wydaną w dniu 12 września 2012 roku decyzji określającą zadłużenie za miesiąc wrzesień 2001 roku w kwocie 80,88 zł należy uznać go za nietrafny. Jak wywodzi wnioskodawca decyzja z 12 września 2011 roku dotyczyła składek za miesiąc wrzesień 2001 roku. Skarżona w niniejszej sprawie decyzja dotyczyła składek za miesiąc lipiec i sierpień 2001 roku. ZUS mógł więc wydać kolejną decyzję dotyczącą tych okresów, o ile należności wynikające z tych składek nie przedawniły się.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 KPC orzekł jak w sentencji.